

14. Háy János: A bogyósgyümölcskertész fia

Háy János nem bízta másra életrajzát. Honlapján saját maga készít belőle öt változatot, hogy minden igényt kielégítsen. Ezekből természetesen lehet aztán rendkívül sok változatot összekombinálni. Egy dolgot azonban fontos észben tartanunk: Háy János nevű személy nem létezik.

1. változat

1960-ban született. Orosz, történelem és esztétika szakot végzet Szegeden és Budapesten. 1982-től jelennek meg írásai kezdetben versek, majd novellák, regények és drámák. Budapesten él.

2. változat

Háy János (író, költő) 1960. április elsején született Vámosmikolán. Orosz-történelem szakot végzett Szegeden, esztétikát az ELTE-n. 1989-től 2004-ig kiadói szerkesztőként dolgozott (Holnap, Pesti Szalon, Palatinus). Régésznek készült, de első ásatása során véletlenül feltárta kedvenc kutájának maradványait. Ezt követően figyelme egyre inkább a rock-zenére irányult. 1982-ben azonban egy kudarcba fulladt zenekar alapítási kísérlet után felhagy a zenével. Ezidőtől publikál irodalmi műveket. Versek, novellák és regények mellett számos rajza is megjelent. Budapesten él. Van gyermeke (kettő), felesége (egy). Olyan, mint mindenki.

3. változat

1960-ban született Vámosmikolán, messze a civilizált világtól. Volt ugyan anyja és apja is, de annyira szegények és annyira vidékiek voltak, hogy Háyt az egyszerűség kedvéért nevezhetjük a nép gyermekének. Első szava sem a polgári körökben szokásos autó vagy pénztárca volt, hanem a vetőmag.

Háy gyökerei ebben a tiszta népi talajba kapaszkodtak, bár személyiségének szárba szökkenését már a főváros dekadens kultúrája határozta meg. Tanárai aggódva kísérték tevékenységét. Számtalan rossz jeggyel próbálták jó útra téríteni. Gimi után tett néhány sikertelen felvételit a Szegedi Tanárképző orosz-történelem szakára, majd egy sikereset. Mit keresett hősünk, egy hegyvidéki legény a pusztákon? A válasz egyszerű: a barátnőjét. És mit ad isten: meg is találta. Azóta is – különben együtt. Háy a költészetről nem mondott le, de titokban rockzenei karriert dédelgetett. 81-ben megalakította az Originál Läger nevű zenekart, amely néhány demo-felvételt követően feloszlott. Ez a csalódás végérvényesen derékba törte Háy rock-zenei pályáját.

Bár 82-től publikált, első kötete csak 89-ben jelent meg. A kötet nyitómondata: „Háy János nevű személy nem létezik.” Ez a nem létező személy megjelentetett még tíz könyvet, született neki két gyermeke, elvégezte az ELTE esztétika szakát. Az írások mellett megjelentek rajzai, festményei is. Háy író, költő és amatőr képzőművész, de álmaiban még mindig ott áll egy színpadon és a Szaljut nevű szovjet gitárral nyomja a rokendrolt.

EDDIGI MEGJELENT KÖNYVEI KÖZÜL NÉHÁNY:

Gyalog megyek hozzád a sétáló úton (versek, rajzok - 1989)

Dzsigerdilen. A szív gyönyörűsége (regény – 1996 – németül azonos címmel -1999)

Istenek (versek - 1998)

Xanadu. Föld, víz, levegő (regény - 1999)

A bogyósgyümölcskertész fia (novellafüzér – 2003)

A Gézagyerek (Drámák, novellák – 2004)

Házasságon innen és túl (novellák, 2006)

A gyerek (regény, 2007)

A bogyósgyümölcskertész fia

- 25 novellából álló gyűjtemény
- Kisgyermekkortól a fiatal felnőttkorig

- Nevelődés regény (műfaji hagyomány)
- Eredetileg folyóiratokban jelent meg
- Kronologikus sorrend – nem keletkezésük sorrendjében
- Önállóan is olvashatók – kerek, befejezett történetek
- Egyszerű történetmondás, hétköznapi események, minimális cselekmény
- Az elbeszélő szerepe: E/1-ben saját látószögén keresztül mutat mindent
- Tudása korlátozott, belehelyezkedik egykori „énje” tudásába

Az Én megkettőződése:

gyermekkor – utólag megalkotott
írói pozíció – többlettudás

Más szereplők megszólalása:

- jelölt párbeszédek
- függő beszéd („mondta”)
- magyarázó közbevetések az olvasó felé

Nyelvezete

- Könnyed, játékos életszerű, a hétköznapi beszédet imitálja
- Szleng, argó, káromkodás...
- Irodalmi intertextusok használata – ellentétesek a főhős érzéseivel, gondolatvilágával (kicsinyítés)
Pl. Dózsa György unokája – Ady Endre
A Dunánál – József Attila

Nyelvi sajátosságok

- Idegen nevek fonetikus átírása
- Szegényes szókincs, egyszerű kifejezőmód
- Gyakoriak a közhelyek, általánosan használt szófordulatok
- Egyszerű, lazán összekapcsolt, hiányos mondat szerkezetek „roncsolt mondatok”
- Nyelvi humor, stílusrétegek keveredése
- Korlátozott beszéd, más tevékenység helyettesíti

Értelmezés

Az író szerint: asszimiláció, ahogy egy vidékről jött gyermek betagozódik a nagyváros és a felnőttek világába

Általánosságban: a vonatkoztatási rendszerek közötti átjárhatóság. A változáshoz való alkalmazkodás

A főhős célja: a világ megismerése, megértése. Eligazodás az emberi viszonyok között

Felnőttté válás: a világ dolgait átlátjuk, megértjük a lényeges elemeit

Ehelyett: széthulló, bizonytalan világ, elveszettség, reménytelenség, részsikerek

Állandó kudarc – álmodozás, ábrándok, elvágódás, remények

A pubertás időszak akadálypályája

- ✓ Apa – fiú konfliktus
- ✓ Női nem iránti fokozódó vágy
- ✓ Építőtábor
- ✓ Disszidálás
- ✓ Vidék – főváros ellentét

A főhős nem ismeri a játékszabályokat, többszörösen hátrányos helyzetű.

Motívumrendszer: öltözet, zene, zenetanulás, gyümölcsszedés, álmvilág

A végkicsengés: Humoros? – Tragikus? – Ironikus?